

ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ імені І.І. МЕЧНИКОВА

Факультет романо-германської філології

Кафедра теорії та практики перекладу

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор з науково-педагогічної
роботи

професор Хмарський В.М.

2020 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Лінгвокультура і переклад в сучасному парадигмальному просторі

Рівень вищої освіти Третій (доктор філософії)

Спеціальність 035 Філологія

2020–2021

Робоча програма складена на основі навчальної програми з дисципліни "Лінгвокультура та переклад в сучасному парадигмальному просторі".

Розробник: Матузкова О.П., доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри теорії та практики перекладу.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри теорії та практики перекладу

Протокол № 1 від "28" серпня 2020 р.

Завідувач кафедри

Матузкова О.П.

Схвалено навчально-методичною комісією (НМК) факультету РГФ

Протокол №1 від. "31" серпня 2020 р.

Голова НМК

Телецька Т.В.

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри

Протокол № ___ від. "___" _____ 20__ р.

Завідувач кафедри

(підпис)

(прізвище та ініціали)

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри

Протокол № ___ від. "___" _____ 20__ р.

Завідувач кафедри

(підпис)

(прізвище та ініціали)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, спеціалізація, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	вечірня форма навчання
Загальна кількість: кредитів – 3 / 3 годин – 90 / 90 залікових модулів – 1/1 змістових модулів – 2/2	Галузь знань 03 Гуманітарні науки Спеціальність 035 Філологія Рівень вищої освіти: Третій (доктор філософії)	За вибором аспіранта	
		<i>Рік підготовки:</i>	
		1-й	1-й
		<i>Семестр</i>	
		2-й	2-й
		<i>Лекції</i>	
		16 год.	16 год.
		<i>Практичні, семінарські</i>	
		14 год.	14 год.
		<i>Лабораторні</i>	
		-	-
		<i>Самостійна робота</i>	
		60 год.	60 год.
		Форма підсумкового контролю: Залік	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета – ознайомити аспірантів з основними положеннями сучасного перекладознавства та лінгвокультурології в її когнітивно-дискурсивній парадигмі.

Завдання: викладення теоретико-методологічних засад сучасної лінгвокультурології та перекладознавства; аналіз ключових понятійних категорій «лінгвокультура» та «ідентичність»; поглиблення, узагальнення та систематизація теоретичних знань та практичних навичок щодо лінгвокультурологічних проблем перекладу, порівняльний аналіз англійської та української лінгвокультур на різних рівнях; опис складових лінгвокультурної компетенції сучасного філолога та шляхів їх формування, порівняльний аналіз сучасної ідентичності українців та англійців у лінгвокультурологічному та перекладознавчому ракурсах.

Процес вивчення дисципліни спрямований на формування елементів таких **компетентностей:**

загальні компетентності (ЗК):

ЗК-2. Здатність до пошуку, систематизації та критичного аналізу інформації з різних джерел.

ЗК-3. Здатність планувати і здійснювати комплексні до-слідження, зокрема і в міждисциплінарних галузях, на основі системного наукового світогляду із застосування сучасних інформаційних та комунікаційних технологій.

спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК):

СК-5. Здатність до реалізації завдань міждисциплінарних філологічних досліджень.

СК-6. Здатність планувати й організовувати професійну та науково-інноваційну діяльність у галузі філології, зокрема в ситуаціях, що потребують нових стратегічних підходів.

Програмні результати навчання:

ПРН-1. На основі системного наукового світогляду аналізувати складні явища суспільного життя, пов'язувати загальнофілософські проблеми з вирішенням завдань, що виникають у професійній та науково-інноваційній діяльності, застосовувати емпіричні й теоретичні методи пізнання.

ПРН-2. Знати основні класичні та новітні філологічні концепції, фундаментальні праці конкретної філологічної спеціалізації, глибоко розуміти теоретичні й практичні проблеми в галузі дослідження.

ПРН-3. Уміти проводити огляд, критичний аналіз, оцінку й узагальнення різних наукових поглядів у галузі дослідження, формулювати й обґрунтовувати власну наукову концепцію.

ПРН-5. Дотримуватись норм наукової етики при здійсненні науково-інноваційної діяльності та проведенні власного дослідження.

ПРН-6. Планувати, ініціювати й здійснювати розробку дослідницько-інноваційних проектів, організувати роботу дослідницьких колективів.

ПРН-8. Використовувати інформаційно-комунікаційні технології у професійній науково-інноваційній діяльності.

ПРН-12. Реалізовувати стратегії дослідницького самовдосконалення та обирати засоби саморозвитку.

У результаті вивчення навчальної дисципліни аспірант повинен

знати: теоретичні засади сучасної лінгвокультурології та перекладознавства; спеціальну термінологію в галузі лінгвокультурології та перекладознавства та вільно нею користуватися, складові лінгвокультурної компетенції сучасного філолога та шляхи їх формування.

вміти: на основі системного наукового світогляду аналізувати складні явища соціокультурного життя, проявляти чутливість до впливу культури та свідомості на мову певної культури, пов'язувати лінгвокультурні проблеми з вирішенням завдань, що виникають у професійній та науково-інноваційній діяльності, застосовувати емпіричні й теоретичні методи пізнання для розв'язання різноманітних фахових вузькоспеціальних і загальних завдань у галузі філології та міждисциплінарних досліджень; ефективно спілкуватися і взаємодіяти в міжнародному соціокультурному просторі, зокрема й науковому; презентувати результати власних оригінальних наукових досліджень державною та іноземною мовами в усній та писемній формі; проводити лінгвокультурний та перекладацький аналіз різножанрових текстів (оригіналів і перекладів) відповідно до сучасних вимог; будувати та ефективно реалізовувати стратегії лінгвокультурного та перекладацького самовдосконалення впродовж життя.

3. Зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1: Лінгвокультурологія у філологічному просторі XXI ст.

Тема 1. Лінгвокультурологія у мовознавстві XXI століття: цілі, завдання, методологія та терміносистема.

Тема 2. Ключеві поняття лінгвокультурології: мова, культура, ідентичність. Лінгвокультура як спряжиння мови, культури та свідомості етносу.

Тема 3. Ідентичність як міждисциплінарна лінгвокультурологічна категорія: актуальність дослідження, визначення, типологія.

Змістовий модуль 2: Перекладознавство як складова теорії міжкультурної комунікації.

Тема 4. Теоретико-методологічні засади сучасного перекладознавства. Переклад як міжкультурна комунікація.

Тема 5. Лінгвокультура та переклад : шляхи перетину.

Тема 6. Лінгвокультурна компетенція філолога.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин											
	Денна форма						Вечірня форма					
	Усього	у тому числі					Усього	у тому числі				
		л	п/с	лаб	інд	ср		л	п/с	лаб	інд	ср
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 1. Лінгвокультурологія у філологічному просторі XXI ст.												
Тема 1. Лінгвокультурологія у мовознавстві XXI століття: цілі, завдання, методологія та терміносистема.	10	2	2			6	10	2	2			6
Тема 2. Ключеві поняття лінгвокультурології. Лінгвокультура як спряжіння мови, культури та свідомості етносу.	14	2	4			8	14	2	4			8
Тема 3. Ідентичність як міждисциплінарна лінгвокультурологічна категорія: актуальність дослідження, визначення, типологія.	14	4	2			8	14	4	2			8
Разом за змістовим модулем 1	38	8	8			22	38	8	8			22
Змістовий модуль 2. Перекладознавство як складова теорії міжкультурної комунікації												
Тема 4. Теоретико-	18	2	2			14	18	2	2			14

методологічні засади сучасного перекладознавства. Переклад як міжкультурна комунікація.												
Тема 5. Лінгвокультура та переклад.	16	4	2			10	16	4	2			10
Тема 6. Лінгвокультурна компетенція філолога	18	2	2			14	18	2	2			14
Разом за змістовим модулем 2	52	8	6			38	52	8	6			38
Усього годин	90	16	14			60	90	16	14			60

5. Методи навчання

Лекція, практичні заняття, дискусія, постановка й обговорення проблемних питань, виконання самостійних завдань, робота в наукових бібліотеках та з електронними ресурсами.

6. Методи контролю

Оцінювання усних відповідей, завдань, що виносяться на самостійне опрацювання, усна відповідь під час складання заліку.

7. Питання для підсумкового контролю

1. Лінгвокультурологія у мовознавстві ХХІ століття: методологія та терміносистема.
2. Лінгвокультура як ключове поняття лінгвокультурології.
3. Ідентичність як міждисциплінарна лінгвокультурологічна категорія.
4. Культурна та лінгвокультурна ідентичності.
5. Лінгвокультура та переклад у сучасному парадигмальному просторі.
6. Складові та шляхи формування лінгвокультурної компетенції філолога.

8. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне оцінювання та самостійна робота		Залік	Сума
Змістовий модуль 1	Змістовий модуль 2		

T1	T2	T3	T4	T5	T6		
10	10	10	10	10	10		
60						40	100

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
85-89	B	добре	
75-84	C		
70-74	D	задовільно	
60-69	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

9. Рекомендована література

Основна

1. Алефиренко Н. Лингвокультурология: ценностно-смысловое пространство языка: учеб. пособие. 2-е изд. М.: Флинта: Наука, 2012. 288 с. Режим доступа: <https://dispace.edu.nstu.ru/didesk/file/get/226381>
2. Манакін В.М. Мова і міжкультурна комунікація: навчальний посібник. Київ: Видавничий центр «Академія», 2012. 284 с. Режим доступа: <https://moodle.znu.edu.ua/pluginfile.php?file>
3. Матузкова Е. П. Идентичность и лингвокультура: методология изучения: монографія. Одесса: Издательство КП ОГТ, 2014. 333 с.
4. Чередниченко О.І. Про мову і переклад. К.: Либідь, 2007. 248 с. Режим доступа: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/Sdzif_2010_8_78.pdf

Додаткова

1. Т.Грушевицкая, В.Попков, А.Садохин. Основы межкультурной коммуникации. М.: ЮНИТИ – ДАНА, 2003. – 352 с. Режим доступа: <https://ru.calameo.com/books/00228697367792c160634>.
2. Ковшова М. Лингвокультурологический метод во фразеологии: Коды культуры. М.: Книжный дом «ЛИБРОКОМ», 2012. 456 с. Режим доступа: <https://search.rsl.ru/ru/record/01005418024>.
3. Куликова Л. Коммуникативный стиль в межкультурной парадигме. Монография. Красноярск, 2006. 392 с. Режим доступа: http://www.russcomm.ru/rca_biblio/k/kulikova_style.pdf.
4. Матузкова Е.П. Идентичность и язык // Интегральна теорія англомовної комунікації: Колективна монографія / Під загальною редакцією д.ф.н. Т.І.Домброван. Одеса: КП ОМД, 2015. С.106-145.

Електронні інформаційні ресурси

1. <http://lib.onu.edu.ua/ukrayinska-peredplatni/>
2. <https://dysosvita.blogspot.com>
3. <https://translationjournal.net>.
4. <https://rucont.ru/efd/175220>.